

Виявлено нові місцезростання рідкісних видів *Fritillaria ruthenica*, *Clematis integrifolia*, *Scrophularia vernalis*. Рідкісними для досліджуваного регіону є *Cystopteris fragilis*, *Hypericum hirsutum*, *Aconitum lasiostomum*, *Campanula trachelium*, *Brachypodium sylvatica*, *Aegonychon purpureo-caeruleum*.

Нами запропоновано створити новий природно-заповідний об'єкт — заповідне урочище місцевого значення „Радалівські схили” загальною площею 40 га. Із метою підвищення ефективності охорони фіторізноманіття нами розроблені рекомендації з раціонального використання, збереження та охорони лісових масивів.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗМНОЖЕННЯ СЕНПОЛІЇ

Гомля Л.М., Піскова В.І.

Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

На сьогодні фіалка (сенполія) — це одна з найпопулярніших і найулюбленіших кімнатних рослин. Основним досягненням сенполії — є квітвання в різну пору року.

Розмножувати фіалки можна різними методами, як традиційно так і нетрадиційно. До традиційних методів належать: розмноження листовими черешками, пасинками, квітконосами, частинами листової пластинки, насінням.

Розмноження листовими черешками. Потрібно відділити черешок від листової пластинки гострим лезом, зробити зріз під кутом 45°, висадити в ґрунт та накрити поліетиленовим пакетом [1].

Розмноження пасинками. Для цього лезом відділяють пасинок, підсушують місце зрізу 20–30 хвилин, висаджують в посудину з вологим мохом та прикривають поліетиленовим пакетом. Після утворення коріння, пересаджують у вазон з ґрунтом.

Розмноження квітконосами. Для укорінення слід обережно зрізати квіти над листочками, а потім і сам квітконос зрізати на 1–2 см нижче листків і висадити в ґрунт, накрити зверху поліетиленовим пакетом.

Розмноження листовою пластинкою. Відрізають листову пластинку. Підсушують 15–20 хвилин на повітрі, потім висаджують в ґрунт, накривають поліетиленовим пакетом.

Розмноження насінням. Висівати насіння не важко, але відповідально. Його висипають на листок паперу, змішують з піском, а потім висівають в ґрунт. Накривають поверхню склом і ставлять на світле місце. Сходи з'являються на 12–23 день. Коли рослини підросли, їх слід розсадити в окремі вазони, діаметром 2–3 см. А через 5–6 місяців пересаджують в вазон, діаметром 6–7 см [2]. Отже, з однієї коробочки утворюється дуже багато нових рослин.

При різних традиційних методах розмноження, до появи перших квітів, проходить 10–12 місяців. Але існує *нетрадиційний метод розмноження*, при якому час скорочується до 7–8 місяців. В сільськогосподарській науці та на практиці уже декілька десятиліть особливе місце займає система вирощування рослин без ґрунту. Культивування рослин на поживних розчинах називають гідропонікою. При цьому рослина отримує воду, поживні речовини та забезпечується нормальне дихання для коріння. В ґрунті для сенполії поживних речовин вистачає на 2–3 місяці,

потім вони закінчуються і рослина починає голодувати. Виникає необхідність підживлювати квітку. Фіалка за період росту потребує азот, калій, фосфор, сірку, мідь, магній. Саме тому використовують метод гідропонного вирощування сенполії. Вже більше 10 років вирощують рослини на поживних розчинах, а саме: калій азотнокислий, кальцій азотнокислий, калій фосфорнокислий, калій сіркокислий, борна кислота та багато інших. Із них готують однорідний розчин хімічних солей. На 1 л води беруть 10 см³ кожного розчину.

При гідропонному вирощуванні у домашніх умовах використовують розчин „Кнопа”, концентрація якого не повинна перевищувати 0,1–0,3%, тому що рослина не зможе використовувати поживні речовини та воду. Молоді маленькі рослини висаджують в гідропосуд з чистою водою, а через 7–10 днів замінюють на розчин з концентрацією ¼ від нормального. В такому розчині вони знаходяться до першого квітання. Потім переносять в розчин з концентрацією ½ від нормального, а через місяць — у розчин з нормальною концентрацією.

Поживний розчин в гідропоніці міняють 1 раз в 2–4 тижні. Час від часу потрібно доливати 0,05% поживний розчин і слідкувати, щоб він не знижувався нижче дна внутрішнього вазона. Гідровазон складається з 2 частин: внутрішньої, в якій рослина росте, і зовнішнього, в якому міститься поживний розчин. Фіалки вирощенні в гідропосуді, ростуть майже в 2 рази швидше, ніж в ґрунті.

Узамбарські фіалки мають велику декоративність, завдяки утворенню великої розетки та довгим, яскравим квітуванням. При правильному догляді сенполії живуть і радують своїм цвітом на протязі багатьох років.

Література

1. Макуни Б.М., Клевенская Т.М. Сенполии — узамбарские фиалки. Практические советы по выращиванию, уходу и защите от вредителей и болезней — М.: Астрель АСТ, 2001. — 112 с.
2. Узамбарские фиалки: Выращивание и уход. — МН.: Харвест, 2004. — 112 с.

ЦЕНОПОПУЛЯЦІЇ ВИДІВ РОДУ *SCILLA* L. ЗАПОВІДНИХ ЛІСІВ ЛУБЕНЬСЬКОГО РАЙОНУ (ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ)

Грицай І.А.

Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

У лісових масивах Лубенського району, який розташований у північно-західній частині Полтавської області, в складі весняних синузій значну участь беруть види роду *Scilla*, що є регіонально рідкісними. На південно-східній межі ареалу перебуває *Scilla bifolia* L. subsp. *subtriphyllo* (Schur) Dom., західну межу поширення має *Scilla siberica* Haw.

Ценопопуляції *Scilla bifolia* і *Scilla siberica* нами досліджувались у весняний період 2005–2006 рр. на території ботанічних пам'яток природи місцевого значення „Морозівська дача”, „Мгарська дача”, „Жовтнева дача”, що являють собою грабові лісові масиви на схилах поблизу